

OBČINSKA UPRAVA

GLASILO „KMETSKE ŽUPANSKE ZVEZE“.

Izhaja dvakrat na mesec, ter stane celoletno 6 kron, polletno pa 3 krone.

Dopise je pošiljati uredništvu »Občinska Uprava« v Ljubljani. — Rokopisi se ne vračajo.

Odgovorni urednik:

Dr. Vladislav Pegan.

Posamezna številka 30 vinarjev.

Naročnino in oglase sprejema upravništvo »Občinske Uprave« v Ljubljani.

Cena oglasom je za dvostopno petitno vrsto 20 vinarjev, večkratno inseriranje po dogovoru.

Naš namen in naša načela.

Že večkrat in ravno zadnji čas se je napadalo od izvestnih krogov nas in našo »Kmetško župansko Zvezo«.

Ni se nam treba braniti nasproti onim — in izjaviti moramo — zelo redkim nasprotnikom, ki bi se morali sramovati, da nam hočejo iz nizkotnih strankarskih nagibov metati polena pod noge, četudi so tista dozdevna polena le malenkostni papirnati odrezki.

Temnanj pa se nam je treba opravičevati napram cenjenim naročnikom, prijateljem in bralcem »Občinske Uprave« in napram članom »Kmetške županske zveze«, pri kateri imajo dovolj prostora pristaši vseh slovenskih strank.

Da se »Občinska Uprava« resno trudi izvrševati svojo nalogo in jo po svojih močeh tudi izvršuje, to nam bodo potrdili vsi naročniki, katerim v čast bodi javno povdarjano, da zaradi napadov na nas doseđaj še nobeden ni odpadel. Čast jim — pa naj so te ali one stranke!

Povdarjali smo že in zopet povdarjamo: mi ne poznamo kot strokovno glasilo nobene politične stranke!

Vsak nam je ljub in dobrodošel naročnik, član, ali dopisnik, in vsakemu smo radevolje na razpolago.

Nismo se dotikali politično-strankarskih vprašanj in se jih tudi ne bomo.

Naš namen je: iti županstvom, županom in sploh vsem občinskim funkcionarjem v vsakem oziru na roko, jih poučevati in jim dati navodila za razne slučaje njihovega res težavnega poslovanja v izvrševanju agend, ki se jim nalagajo od raznih oblastev.

Zagovarjamo župansko organizacijo in le toplo želimo, da bi se je oklenili vsi župani, kte-

rih interese hočemo zastopati seveda tudi proti deželnemu odboru, — če bi jim v resnici delal krivice.

Podpiramo organizacijo občinskih tajnikov in občinskih uslužbencev sploh in želimo, da bi le kmalu prišlo do združenja v svrhu izboljšanja njihovega socialnega, — predvsem gmotnega položaja.

Naš namen je podpirati z nasveti, pa tudi z dejanji vse občinske zastopnike.

Naš namen je pa zlasti pripomoči k izboljšanju občinske uprave, to je povzdigniti občinske urade na ono višino, na kateri bi morali stati že pred desetletji, če bi se bilo s poukom že takrat pričelo.

To je naš edini namen!

In naša načela?

Ta so: politično bodi pripadnik ktere koli stranke, v javnem nastopu kot župan, občinski svetovalec, občinski tajnik itd. moraš biti nepristranski, objektivni, toda pravičen nasproti vsakomur.

Naše načelo je: nikdar se ne vtikati med politična vprašanja, ondi pa, kjer se gre za nedostatke v upravi, konstatirati tudi te in jih po potrebi grajati.

Naše načelo je: vsakemu svoje tudi pri avtonomni upravi županstev.

Bodi dovolj! Kdor hoče — nas razume. Mi bomo hodili tudi nadalje zlato srednjo pot brez ozira na desno ali levo.

Zahtevati pa smemo, da tudi oni redki nasprotniki uvažujejo naše resno in edino stremljenje po izboljšanju občinske uprave.

Ubožna podpora in volilna pravica.

C. kr. državno sodišče je v nekem slučaju meritorno razsojevalo, če naj se smatrajo za-

časne (enkratne, ali o posebnih prilikah izdane) ubožne podpore iz občinskih sredstev kot take ubožne oskrbe v smislu državnoborskega volilnega reda, ki izključuje podpiranega od volilne pravice.

Mestna občina dunajska se je namreč v nekem takem slučaju postavila na stališče, da se mora smatrati tudi enkratna podpora iz občinskih sredstev četudi le v znesku nekaj malo kron kot ubožna oskrba, katere posledica je izključitev od volilne pravice po § 8. II. odstavek državnoborskega volilnega reda. Nižjeavstrijsko namestništvo se je strinjalo s tem naziranjem in je zavrnilo mnogoštevilne reklamacije volilcev, katerim se je odrekla volilna pravica iz naslova ubožne oskrbe. Več volilcev se je vsled tega pritožilo na državno sodišče, ki je ugodivši po odvetniku vloženim pritožbam razsodilo, da se je z odklonitvijo reklamacij kršila pravica pritožnikov voliti v državni zbor.

C. kr. državno sodišče se je postavilo na stališče, da se enkratna ubožna podpora ne more smatrati kot ubožna oskrba v smislu § 8, odstavek 2 državnoborskega volilnega reda, da torej ne tvori nikake podlage za izključenje od volilne pravice.

Zveza občinskih uslužbencev.

(Dopis iz krogov občinskih tajnikov.)

Vsak pravi občinski uslužbenec mora z veseljem pozdraviti v »Občinski Upravi« z dne 25. junija t. l. št. 11. priobčeno željo, za ustanovitev Zveze občinskih uslužbencev. in le žal, da take zveze že doslej nismo imeli, ker noben stan v Avstriji ni tako potreben podpore in pomoči, kakor ravno občinski uslužbenci, in ker tudi noben stan ni tako težaven, kakor je stan občinskih uslužbencev.

Ustanovitev imenovane zveze si pa jaz malo drugače mislim, kakor g. istrski dopisnik.

Pri ustanavljanju naše stanovske organizacije si moramo vzeti za vzor druge dobre stanovske organizacije.

Tudi niso vsi občinski uslužbenci enako podpore potrebni. Na Hrvaškem imajo že lepo urejeno občino, katere uslužbenci in uradniki so tudi že zakonitim potom oskrbljeni in prav pri Hrvatih bi se mi lahko marsikaj učili.

Poglavitna skrb Zveze občinskih uslužbencev mora biti, da se njihove službene in pokojninske razmere dobro uredijo in zagotovijo v vsaki deželi z akonitim potom. Do onega časa pa smo navezani na svojo samopomoč, kakor tudi še potem za one stvari, katere se ne bodo po naših potrebah zakonitim potom uredile.

Kaj pa potrebujemo, vsi dobro vemo, in potom Zveze bomo tudi lažje kaj dosegli od onih, kateri so dolžni za nas skrbeti, pa tega ne store.

Vprašanja o potrebi take Zveze ni treba več premišljati, ker je vsakemu očitno.

Pri ustanovitvi te Zveze pa se moramo držati dobljenih izkušenj, kakoršne se bodo pokazale.

Moj predlog je ta:

1. Vsi oni, kateri žele ustanovitev Zveze občinskih uslužbencev, naj »Občinski Upravi« pisмено prijavijo svoj pristop.

2. »Občinska Uprava« se naprosi, da iz prijavljenih članov sestavi ustanovni odbor in po potrebi načelstvo.

3. K pristopu so povabljeni vsi občinski uslužbenci brez razlike narodnosti, ker se po potrebi pozneje lahko osnujejo posebne skupine, ako bi ne mogli vsled raznih narodnosti itd. skupno delovati in obstati.

O p o m b a u r e d n i š t v a k t u n a v e d e n i m n a s v e t o m :

1. Uredništvo je pripravljeno sprejemati prijave k pristopu.

2. Ustanovni shod se bo sklical eventuelno od »Kmetске Županske Zveze«, ali pa od pripravljalnega odbora, ki se bo sestavil na podlagi prijave. — Načelstvo se seveda ne more že naprej določiti, saj mora pripravljalni odbor stopiti pred ustanovni shod že s konkretnimi predlogi, načrtom pravil itd. Šele potem se bo volil odbor in v smislu pravil tudi načelstvo.

3. Glede te točke pripomnimo, da pričakujemo za sedaj le mnogoštevilnih prijav.

Vestnik Rafaelove družbe.

(Poročilo o obnem zboru „Družbe sv. Rafaela“ v Ljubljani, dne 25. junija 1911 v dvorani „Ljudskega doma“.)

Občni zbor otvori z običajnim pozdravom predsednik dr. Vladislav Pegan.

Izjava dalje: Cilj Rafaelove družbe je znan, varovati izseljence. V minolem letu je storila družba velik korak naprej. Posrečilo se je dobiti od deželnega odbora in družbinega osrednjega odbora na Dunaju toliko podpore, da se lahko vzdržuje tajnik skupno z Jugoslovansko Stokovno Zvezo.

Za prihodnost čakajo družbo važne naloge. Potrebni so kolodvorski misijoni. — Taki misijoni stanejo veliko denarja, ki ga pa žal nimamo; imamo ga komaj toliko, da vzdržujemo pisarno. Pač pa bodo misijoni mogoči sporazumno z društvom »Sv. Marte« v Ljubljani in v Gradeu.

Druga važna naloga je: Intervencija pri oblastvih. Ljudje v inozemstvu žive mnogo v konkubinatih, ker ne vedo, kako dobiti

potrebne listine. P. dr. Gvidon Rant je navetoval pismeno, naj bi to delo prevzela »Rafaelova družba«. V takih kot jasno nujnih slučajih je družba po svojem predsedniku posredovala pri raznih uradih brezplačno. To sta dve novi panogi društvenega delovanja.

Trgovsko ministerstvo je sklenilo mnogo važnih stvari, ki se imajo v bodoče vršiti v prid izseljencem, — a dosedaj tega še ni izdalo v javnost.

Predsednik in izvršujoči tajnik Fr. Rus sta si v Trstu osebno ogledala parnik Martha Washington in izseljeniški dom parobrodne družbe »Austro-Americana« ter našla, da sicer ni vse v najlepšem redu, vendar pa mnogo bolje kot pri nekaterih drugih družbah.

Izseljeniški dom je pač za vse narode, zlasti tudi za Žide. Obljubljeno je, da se zgradi posebna katoliška kapelica v dveh letih.

Potniki se navadno zavajajo ali pa tudi goljufajo. »Rafaelova družba« jim daje navodila glede cen in agentur, in kako postopati, če se jim gode krivice na potu, in kako na ameriških tleh, zlasti pred strogo komisijo na Ellis Islandu. Predvsem se na ta način preprečijo krivice za druge izseljence.

Važni poleg navodil so tudi z n a k i »Rafaelove družbe«, ker jih parobrodne družbe prav dobro poznajo in vedo, da pritožbe od te strani nekaj pomenijo. To so glavne stvari, zaradi katerih naj se vsak izseljenec predno se poda na pot zglasi pri »Rafaelovi družbi«.

Družbin tajnik Fran Kristan prebere tajniško poročilo.

Profesor bogoslovja dr. Janežič k predsednikovemu ozir. tajniškemu poročilu navaja med drugim tudi to: »Zahvala gre «Rafaelovi družbi«, da skrbi za organizacijo.« Sam je poskusil, da se potom »Rafaelove družbe« mnogo izve in doseže.

S snovanjem izseljeniških odsekov je težava povsod. Treba bi bilo človeka, ki gre od društva do društva. Takih »agentov« bi bilo treba, sicer z odseki še 20 let ne bo nič. Bere še marsikdo, a stori kaj malokdo.

Dr. Pegan meni, da se bo tudi tega dela poprijela č. duhovščina.

V stiku z gg. v Ameriki se dela na to, da dobe Slovenci in Hrvati v Ameriki lastni dom, ki bo važen za naše izseljence, ker bodo ločeni od drugih rodov. Omogočila ga bo naša vlada. Dosedanji dom je bil za vse Avstrijce vkup, a v židovski upravi, zato so bili vsi z njim nezadovoljni. Njemu (dr. Peganu) se je nekoč na Dunaju dejalo, da bo ločitev težko šla. Sedaj pa se je vlada odločila, da omogoči lasten dom za Slovence in Hrvate, a za slednje le iz tostranke državne polovice. Glede tega doma smo v dogovoru z Ameriko, a glavnega odgovora še nimamo.

Namesto blagajnika Al. K o e m u r j a, ki je odsoten, poda blagajniško poročilo Fr. Rus.

Dr. Pegan predlaga namesto navzočega pregledovalca računov P. Mateliča absolutorij, ker so računi v redu in ni ugovora.

Sprejeto.

Preide se k volitvam.

Po pravilih izstopi 5 najstarejših članov.

Ti so: Dr. Pegan, Fr. Kristan, dr. Janežič, V. Gašperin in M. Moškerc.

Župnik I. Kalan je naznanil svoj odstop.

Sajovic predlaga, da se iznova volijo vsi odstopivši člani gg. v odbor.

Namesto I. Kalana in V. Gašperina sta bila izvoljena na novo v odbor dr. Al. Nastran duhov. kongr. lazaristov in Alojzij Kovačič, vodja Salezijancev. V prvi družbeni seji se uvrste častna mesta odbornikov.

Po običajni zahvali za vdeležbo zaključí predsednik dr. Pegan občni zbor.

R a f a e l o v a d r u Ź b a.

Temu poročilu dostavljamo, da je »Rafaelova družba« izključno karitativna družba, ki ne išče za-se ničesar, ampak dela vse le v prid izseljencev — b r e z p l a č n o. Priporočamo jo vnovič cenjenim županstvom, da jo podpirajo, če ne drugače pa vsaj moralno s tem, da navajajo vse one, ki hočejo potovati v inozemstvo, naj se zglase v pisarni »Rafaelove družbe« v Ljubljani, Dunajska cesta štev. 32, I. nadstropje (v hiši »Zadružne Zveze«), še predno kupijo vozne liste.

Trgovinski promet z govedo, ovčami in kozami.

Da se vsled trgov. prometa z govedo, ovčami in kozami ne raztrosijo kužne živalske bolezni, je ukazala deželna vlada za Kranjsko razne odredbe, razglašene z ukazom z dne 7. jan. t. l. pod št. 804.

Ker so te odredbe splošne važnosti, jih hočemo v naslednjem dobesedno priobčiti:

1. Prepovedano je govedo, ovce in koze prodajati po hišah, t. j. goniti jih od kraja do kraja in od hiše do hiše z namenom te prodati.

2. Živino, namenjeno za trgovski promet, kakor tudi za klanje (goveda, ovce, koze) mora se brez razlike na njih proveniencijo postaviti v posebne hleve, kjer je ločena od živine za pleme in za rejo; tudi se jo mora ločeno pasti in napajati ter na sejmiščih postaviti tako, da je ločena od druge živine, katero se prižene na sejm.

3. H l e v i, v katerih je bila živina, namenjena za trgovski promet, morajo se po vsakokratni vporabi takoj natančno očistiti in s sveže napravljenim beležem ali drugo enako vredno snovjo razkužiti.

Ako se te odredbe zanemarjajo ali opuste, morajo se od strani županstva, in sicer na stroške trgovca, oziroma posestnika hleva izvršiti; ob enem se mora proti krivcem napraviti kazenska ovadba.

4. Klavno živino in živino sploh, katera je namenjena za nadaljni trgovski promet, se sme, tudi če se je kupila na živinskih sejmih, po javnih cestah goniti le do bližnje železniške postaje, kjer je živino naložiti. Dolgotrajna gonja živine je prepovedana. Taka živina sme se do in od železniških postaj, kjer se jo naloži, oziroma od katerih se jo odžene v kraj, kamor je namenjena, goniti le po najkrajših prometnih potih.

5. Trговец ali njegov pooblaščen namestnik mora za vso živino, s katero trguje, voditi natančni prodajalni zapisnik, v katerem mora biti zabeležena provenijencija živine, dan odprodaje, kakor tudi ime in bivališče kupca.

Po izvršeni odprodaji vse živine enega oddelka mora se dotični zapisnik takoj izročiti županstvu tiste občine, v kateri se je odprodaja izvršila, ta mora zapisnik vposlati na c. kr. okrajno glavarstvo.

5. Kadar dospe oddelek živine v kraj, kamor je namenjen, to je v oni kraj, kjer se namerava živino odprodati, oziroma v oni kraj, kjer se ima vršiti sejm, mora trgovec ali njegov namestnik to brez odlašanja županstvu naznaniti.

Županova dolžnost je, prepričati se o tem, ali so potni listi in zapisnik o odprodaji v redu, kakor tudi, če je živina zdrava; tudi mora strogo skrbeti, da se odprodaja le tedaj vrši, ako je vsa živina dotičnega oddelka popolnoma zdrava in nesumljiva.

7. Živina, namenjena za trgovski promet, mora se vsakih pet dni na stroške posestnika živine živinozdravniško preiskati; da se ta preiskava izvrši, je skrb posestnika živine. Razvid preiskave se ima zabeležiti na drugi strani vsacega živinskega potnega lista.

8. Trговец ali njegov namestnik je dolžan vsak slučaj, kadar katero živinčje sumljivo ali sploh notranje oboli, nemudoma naznaniti županstvu ali najbližjemu živinozdravniku, katerih dolžnost je, slučaj nadalje na politično okrajno oblast naznaniti. V tacih slučajih se mora nadaljna odprodaja takoj prepovedati, dokler oblastvo drugače ne odredi. Županova dolžnost je tudi, vse potrebno v smislu § 20, zakona za zatiranje živalskih kug ukreniti.

9. Prestopki teh predpisov se kaznujejo po zakonu z dne 6. avgusta 1909, drž. zak. št. 177.

10. Določila tega razglasa, kateri stopi takoj v veljavnost, ne zadevajo kmetijskega prometa z govedo, ovci in kozami.

Glede trgovinskega prometa s prašiči veljajo določila razglasa z dne 28. junija 1910, št. 14.204, deželne vlade za Kranjsko.

Glede 4. točke se pripominja, da se sme živina, katera je namenjena za nadaljni trgovski promet, goniti le tedaj, ako je semenjski kraj ali kraj namembe v istem ali v sosednem političnem okraju, drugače pa se mora naložiti na železnici.

Ogledna postaja za živino na Hrvaškem. Deželna vlada v Zagrebu je dovolila tvrdki Maksu Mayer, da sme nakladati živinske transporte na železniški postaji Savski Marof na progi Zagreb-Zidanmost.

Ogledne pristojbine za pregled živine na Koroškem. Od deželnega zbora koroškega sklenjeni zakon, o pobiranju ogledne pristojbine za pregled živine pred izdajo živinskega potnega lista, je dobil cesarjevo potrjenje dne 15. maja t. l.

Goveja kuga na Turškem. Po uradnem turškem poročilu od 8. maja t. l. se je pojavila goveja kuga (Rinderpest) v enem okraju pri Baibourt (Erzerum). Koliko je v resnici okuženih drugih krajev, pa uradno turško poročilo — ne ve.

Po »Sl.«

Slovenska krajevna imena v vojaških zemljevidih.

Deželni zbor je sklenil v svoji XXXII seji dne 28. oktobra 1910 na predlog poslanca Pibra: C. kr. deželna vlada se pozivlja, naj vse potrebno ukrene, da se v vseh vojaških kartah slovenska imena pravilno vpišejo.

Ta sklep je prijavil deželni odbor c. kr. deželni vladi, ta pa c. kr. domobranskemu ministerstvu, ki je odstopilo predmetno zadevo c. in kr. vojnemu ministerstvu.

Vojno ministerstvo je izjavilo sledeče: Za pravopis krajevnih imen v vojaških kartah obstoje posebni predpisi; pisati se morajo ta imena praviloma po najnovejših krajevnih repertorijih.

Popolno soglasje teh imen pa se bo dalo iz tehničnih razlogov izvesti še-le pri novih izdajah, zato se nahajajo razlike med nazivanjem starejših in novejših izdaj krajevnih repertorij.

V krajih z jezikovno mešanim prebivalstvom se bodo druga oziroma tretja imena sprejela v tem slučaju, ako se bodo dotična imena bistveno drugače glasila in če jih bode rabil znaten del prebivalstva.

Pri posameznih hišah in zemljiščih se bode zaradi preobilice tiska sprejelo le na prvem mestu navedeno ime.

Imena, ki se izvajajo iz oro- in hidrografičnih označb se pišejo seveda po oficijelni pisavi krajevnih imen.

Pri novih izdajah na novo risanih specialnih kart slovenskega jezikovnega ozemlja, se mora to načelo, ki se izvaja tudi v vseh drugih jezikovnih okrajih, natančno držati.

Obsebi umevno je, da se mora vojaški geografični institut ravnati po pisavi, ki je v oficijelnih krajevnih repertorijih.

Pri vseh drugih oro- in hidrografičnih imenih, ki niso izpeljana od imen selišč, manjka oficijelne podlage. Ta imena se poizvedo na lieu mesta od mapejev sporazumno z lokalnimi oblastvi in poznavalci krajev. Pri imenih, ki niso lastna imena, se vporabljajo slovenski besednjaki.

Posebno se je potrudil vojaški geografični institut, da bi povodom nove izdelave na slovensko ozemlje nanašajočih se specialnih kart, zlasti pri izdaji zemljevida za turiste »Julijske alpe — vzhodni in zapadni del« oro- in hidrografična slovenska imena številno in pravilno vpisal, ker je že v interesu turistovskih in vojaških kart samih, da vsebujejo ona imena, ki so neobhodno potrebna za orientacijo po zemljevidu na lieu mesta.

Kar se tiče pravilnosti imen v vojaških kartah se uporabljajo vsa sredstva, da se vporabijo vse označbe raznih jezikov, v kolikor je to izvedljivo z ozirom na jasnost v zemljevidih za vojaško uporabo.

Obenem s to rešitvijo je poslalo c. in kr. vojno minist'erstvo deželnemu odboru vojaške karte, da jih izroči g. poslancu Pibru, ki naj jih pregleda glede pravilnosti imen in vse nepravilnosti naznani naravnost vojaškemu geografičnemu zavodu.

Predvsem je seveda treba, da se pravilno sestavijo krajevni repertoriji!

Vprašanja in odgovori.

93. Županstvo P. pri L.

Vprašanje:

Prosim odgovorite: Ali volijo vsi oni, ki so stari 24 let pa ne plačujejo davka?

Odgovor:

Brez dvoma menite volitve v občinski odbor, ker je za državni zbor itak uveljavljena splošna volilna pravica.

Glede volilne pravice za občinski zastop je pa vendar § 1 občinskega volilnega reda docela jasen. Volijo torej v občinski odbor vse osebe moškega spola, ki so dopolnile 24. leto. Seveda volijo — če ne plačujejo davka — le v tretjem razredu, če niso namreč volilci takozvani inteligenti (duhovniki, učitelji itd. po § 15 c, točka 2 obč. vol. reda, ki pridejo v II. razred).

Oni volilci III. razreda, ki ne plačujejo davka, morajo bivati v občini vsaj 3 leta in pa od volilne pravice ne smejo biti izključeni po § 3 občinskega volilnega reda. —

94. Županstvo L. p. o. K.

Vprašanje:

Ali je za prenos naloženega občinskega ali ubožnega denarja v »Hranilnico kmečkih občin v Ljubljani«

potreben sklep občinskega odbora? Ali more to izvršiti županstvo samo od sebe?

Odgovor:

V tem slučaju, ko se ohrani glavinsko (osnovno) premoženje nespremenjeno (celo), in se ne gre za kako zameno, po kateri bi se vrednost premoženja zmanjšala, v smislu § 62 občinskega reda ni treba nikakega sklepa ali privoljenja občinskega odbora. — Vrednost dotičnih glavnice v marsičem še pridobi, če se n. pr. prenese devar iz zavodov, ki ne nudijo pupilarne varnosti, v pupilarno-varni denarni zavod, kakor je »Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani«.

Županstvo je torej v vsakem slučaju samo brez odboroškega sklepa povsem upravičeno, povzročiti prenos denarja v omenjeno hranilnico, ki bo nudila največ ugodnosti ravno kmečkim občinam.

95. Županstvo P. pri N.

Vprašanje:

V naši občini je postavno uveden pasji davek. Razglasilo se je, da mora vsak lastnik potem, ko prejme pasjo znamko, tekom 8 dni po prejemu plačati pasji davek 2 K in znamko 35 h, ako ne, se bo dal pes na lastnikove stroške pokončati. Plačali so vsi brez ugovora davek in znamke, le en kočar ne, ter se je še vedno norčeval iz občine. Pes ni bil nič vreden, tudi ne na samem in vsled tega nepotreben.

Ker ni hotel plačati, je naprosilo županstvo c. kr. okrajno glavarstvo, da prisili stranko k plačilu. To je tudi storilo in zažugalo stranki, ako ne plača tekom 3 dni, da se bo dal pes pokončati na njene stroške. — Lastnik psa pa ni hotel podpisati dostavnice, kar je storil sluga in mu dotični odlok prebral.

Uvidevši, da mora plačati, je poslal tretji dan zvečer po 8. uri denar njegov sin obč. tajniku, ki pa denarja ni hotel sprejeti izven občinskega urada po uradnih urah in je znesek stranki vrnil. — Ta pa je na to še tisto noč nesel denar slugi, ki ga je — seveda neopravičeno sprejel in dal tudi potrdilo o prejemu. S tem listkom je šla stranka k glavarstvu, in nek ondotni praktikant je izdal dovoljenje za konjača, da vrne psa, kterege je pa ta med tem časom že pokončal.

Lastnik psa je vsled tega tožil župana za odškodnino za psa v znesku 40 K, dasi ni vreden 1 K. C. kr. okrajno sodišče je tožbo zavrnilo, ker je stranka tožila župana.

Sedaj pa toži občinsko predstojništvo za odškodnino 40 K.

Prosim navodil, kako nam je postopati v tem slučaju in kako naj se glasi naš zagovor?

Pes je že davno zapadel, ker celo leto ni hotel plačati in je županstvo na vsak način pravilno ravnalo.

Ali je tožba pravilna?

Odgovor:

V tožbi zaradi dotičnega psa ugovarjajte predvsem kompetenci (pristojnosti) sodišča, ker imajo v tem slučaju razsojati upravná, ne pa sodna oblastva, bodisi glede plačila pasjega davka, kakor tudi glede kontumaca oziroma pokončevanja psov.

Povdarjajte posebno, da je sama stranka kriva, da je konjač odvedel psa, ker je imela časa več kot dovolj, da bi bila plačala postavno uvedeni pasji davek, potem ko je bil sklep občinskega odbora javno razglašen.

Po končanih uradnih urah vsekakor ni bil niti občinski tajnik niti sluga upravičen sprejeti denar, ker je v to poklican sicer v prvi vrsti le župan.

Župan pa v tem slučaju zopet ni mogel biti tožen, saj je on le izvršilni organ občinskega odbora.

Sicer je bilo pa plačilo itak prepozno, ker je kogač gotovo že med tem časom pokončal psa.

Zahtevajte torej od sodišča, da odstopi celo zadevo upravnim (administrativnim) oblastvom.

Če bi se pa vkljub temu pristalo na odškodninsko zahtevo, potem mora pa izvedenec (živinozdravnik) ceniti vrednost psa, kajti taka mrcina pač ne more biti vredna 40 K, ampak mnogo manj — po našem mnenju namreč — ničesar; v tem slučaju pa, ko je postopalo županstvo le v smislu odborovega sklepa, tudi o kaki odškodnini ne more biti govora.

Radovedni smo, kako bo postopalo v tem slučaju sodišče, za to nas obvestite o izidu. — Upamo, da bo sodišče varovalo avtoriteto občine.

96. Ž u p a n s t v o L. (Š t a j e r s k o.)

V p r a š a n j e:

Posestnik A. bi rad napeljal vodo po ceveh do svojega doma. Dotični studenec je nad njegovim poslopjem v gozdni parceli posestnika B., ki pa popolnoma nič ne rabi te vode, a vkljub temu ne dovoli posestniku A. napraviti vodovod iz dotičnega studenca. — A. je pripravljen plačati vse stroške političnega ogleda oziroma povrniti škodo, ki bi se napravila o priliki naprave vodovoda oziroma v slučaju popravljanja.

Ali bi se moglo prisiliti posestnika B., da dovoli napravo vodovoda, ali ne? Posestnik A. mora hoditi sedaj po vodo v drugi studenec, ki je oddaljen 500 m od njegovega poslopja.

O d g o v o r:

Za razrešitev tega vprašanja so merodajna določila vodopravnih zakonov, med temi onega za Štajersko z dne 18. januarja 1872-dež. zak. št. 8. — Odločevati o tem so pristojna (kompetentna) politična oblastva. Posestniku A. ni mogoče drugega svetovati, kakor da naj se obrne na c. kr. okrajno glavarstvo s svojo prošnjo. Kaj bo to oblastvo ukrenilo, tega seveda mi ne moremo vedeti, a tudi ne moremo razmotrivati, ker ne spada v okvir našega lista že v naprej posegati v poslovanje upravnih oblastev in jim prejudicirati stališče.

97. Ž u p a n s t v o Š t. V.

V p r a š a n j e:

L. I. je sodnijski postavljeni varuh 18letnega mladeniča. Ta je brez varuhove vednosti oddal v najem gospodarsko poslopje stranki, koja namerava to poslopje nekaj predelati. Varuh vidi, da se bode godila poslopju škoda, vsled tega je prepovedal oddati to poslopje, a ne stranka, ne mladoletni se ne zmenita za prepoved varuha, — ampak se je naselila stranka v poslopju vkljub prepovedi.

Ali ima mladoletni pravico, svojevoljno oddati poslopje v najem, kar varuh vsled preteče škode prepoveduje?

Kaj je varuhu v tem položaju storiti?

O d g o v o r:

Mladoletni ne more brez privoljenja varuhovega in v posebnih slučajih brez pritrditve nadvarstvenega oblastva (pristojnega sodišča) ničesar sam ukreniti. Edino le kar sme — je, da po § 247 občega državlanskega zakonika potem ko je dovršil 20. leto, lahko prosto razpolaga s prebitkom svojih dohodkov, a še to le s pritrditvijo nadvarstvenega oblastva. Sicer pa po § 244 navedenega zakonika ne sme brez dovoljenja varuštva mladoletni ničesar od svoje lastnine odprodati, torej sploh ne oddati, kakor tudi ne prevzeti na-se kake obveznosti. Po našem mnenju se pod ta določila vsekakor lahko subsumira tudi navedeni slučaj.

Kako mora postopati varuh — določa povsem jasno § 233 obč. drž. zakonika, ki pravi med drugim, da ne sme skleniti nobene zakupne pogodbe brez sodnega dovoljenja.

Če ne sme tega storiti varuh, tem manj more to storiti mladoletni sam, ki sploh v ničemur ne more samostojno razpolagati s premoženjem.

Varuh naj se zato obrne na varstveno oblastvo, torej na pristojno sodišče.

Tuja stranka sploh ne more ničesar predelati na poslopju; sicer je pa to zopet stvar stavbnega oblastva, t. j. županstva.

98. G o s p o d J. G. v R.

V p r a š a n j e:

Pri nas je pasji kontumac. V okolici, kjer ima X. dva lovska psa, je več posestnikov in obrtnikov. Dotična dva psa sta privezana, pa lajata in tulita čez dan in zlasti vse noči na tak način, da se ljudje bude iz spanja, in s tem motita v preveliki meri nočni mir. Pritožbi na županstvo je sledil odgovor, da ni pristojno v tej zadevi. Ali ni to trpinčenje živali? In na ktere postavne določbe bi se bilo treba opirati, da se kaj doseže?

O d g o v o r:

V tem oziru se bo dalo težko kaj doseči, ker predpisi o pasjem kontumacu in pa predpisi glede trpinčenja živali iz l. 1855. nimajo nikakega, na take slučaje se nanašajočega določila. To ni trpinčenje, če je žival privezana, le da mora imeti zadosti hrane. Ne uvidimo pa potrebe, da je žival privezana, četudi je kontumac. Zakaj pa naj bi ne letal pes prosto okrog, če ima dobro pritrjen nagobčnik.

Kar se tiče kaljenja nočnega miru z lajanjem, je to vsekakor le lokalno-polijska zadeva, ki spada v področje županstva. Zahtevajte od županstva, da posreduje, če lastnik psov noče ničesar storiti, da prepreči nemir po noči. Župan lahko nastopi, ker ima gotove dolžnosti, ki mu jih nalaga § 28. obč. reda.

99. G o s p o d J. G. v V. D.

V p r a š a n j e:

Pri nas so bili že pred več meseci razpoloženi volilni imeniki za volitev treh udov v gospodarski odsek posameznih vasi, za 31. julij so pa sklicane volitve. Reklamacij ni bilo; izkaznic in glasovnic volilci še nimamo v rokah.

Ali se smejo volitve toliko časa zavleči po roku, ko so bili volilni imeniki že pred več meseci veljavni? Ali bodo za 31. julij določene volitve popolnoma postavne?

O d g o v o r:

Ni dvoma, da bo volitev gospodarskega odbora, ako se izvrši v navedenih okoliščinah, zaradi pomanjkljivega postopanja ovržena.

Predvsem moramo uvaževati, da veljajo za volitev gospodarskega odbora nespremenjene določbe II. dodatka k občinskemu redu, iz česar pa sledi, da se morajo tudi volitve gospodarskih odborov izvršiti še po določbah starega, ne pa spremenjenega občinskega volilnega reda, ker se morejo nanašati določila 2. točke navedenega dodatka le na ona določila, kot so se prvotno, česar postavodajalec pač ni uvaževal pri sestavi nove postave.

Razpoložitev bi se bila torej morala vršiti po določbah § 17. starega obč. vol. reda.

Vsaj po našem mnenju se stvar ne more drugače tolmačiti. Da se je izvršitev volitve zavlekla, to je poststranskega pomena, dasi gotovo tudi ni pravilno in postavno, — ampak glavna pomanjkljivost obstoji v tem, da se ni pripustilo oziroma, da se je opustilo reklamacijsko postopanje.

S tem pade v vodo cela volilna priprava.

Pri vsakih volitvah je reklamacijsko postopanje vendar glavna stvar in najvažnejše dejanje celega opravila.

Prav z mirnim srcem torej lahko čakate na izid volitev, če jih bo županstvo vspricho nepostavnosti sploh pustilo izvesti.

Izkaznic in glasovnic pa za volitev gospodarskega odbora ni treba, ker se določbe novega občinskega volilnega reda — kakor že omenjeno — ne nanašajo tudi na te volitve.

100. Županstvo Št. V.

Vprašanje:

Posestniku I. I. se je zid ob koncu njegove enonadstropne hiše tako razpokal, da je bil sosed v nevarnosti, da se zid podere.

V nevarnosti je bila tudi vsa hiša, kjer stanujejo stranke. Posestnik je bil večkrat opominjan, naj popravi zid, česar pa ni hotel storiti. C. kr. okrajno glavarstvo je ukazalo županstvu, da z izvedencem — zidarskim mojstrom pregleda stavbo ter postavno uredi.

Županstvo je z občinskim ogledom pritegnivši izvedenca pregledalo nevarno stavbo in vse potrebno odredilo, da se sedaj stavba popravlja. Županstvo pa je tudi plačalo izvedencu 30 K za ogled.

Ali je posestnik hiše dolžan povrniti občini izvedencu plačanih 30 K kakor tudi stroške ogleda?

Odgovor:

Predvsem moramo pripomniti, da se nam zdi račun dotičnega izvedenca v višini 30 K zelo visok in skoro da neopravičen. Seveda, ker je že denar izplačan, se ne da ničesar več storiti.

Povračilo tega izdatka, kakor tudi stroškov komisjskega ogleda pa županstvo ne more terjati od lastnika hiše. Občinski zastopniki morajo po § 25 obč. reda itak zastopnik opravljati svojo službo. Če jim gre povračilo kakih gotovih stroškov, se jim mora to izplačati iz občinske blagajne, kakor tudi račun izvedenca. — Občina (ne pa člani komisije) ima le pravico pobirati v tarifi k taksni postavi iz leta 1868, označene občinske takse, seveda zopet le v tem slučaju, ako so v občini postavno uvedene in v le od deželnega odbora potrjeni višini. Od stranke pa se ne more zahtevati nikako povračilo stroškov ogleda.

101. Županstvo L. pri V.

Vprašanje:

Županstvu je došel ukaz deželnega odbora, da mora poslati kakega človeka po neko ubogo, ki se nahaja v bolnici milosrčnih sester v Zagrebu.

Župan je sklical sejo občinskega odbora, v kateri se je sklenilo, naj županstvo le piše po ubožico, kar se je tudi storilo, a bolnica je odpisala, da se ne more ustreči naprošeni želji.

Kako naj županstvo postopa? Ali mora vseeno po ubožico, ker stvar traja že 5 mesecev. Mogoče bo moralo županstvo plačati za imenovano tudi stroške. Županstvo je uverjeno, da je dotična uboga tudi že odšla od ondi.

Odgovor:

Da je dolžnost domovinske občine, skrbeti za prevoz bolnikov in plačati vse za prevoz narastle stroške, o tem ni nikakega dvoma, ker je to določeno v ubožni postavi. Glede načina prevoza ima vsekakor pravico odločevati občinski odbor, ampak že iz humanih (človekoljubnih) ozirov je njegova moralna dolžnost, skrbeti za tak prevoz, ki je v danih razmerah mogoč. Ako je bolnica tako slaba, da ne more sama potovati, potem je vsekakor dolžnost občine, preskrbeti ji spremstvo. Gotovo bo izhajala občina ceneje, ako pošlje po njo spremljevalca, — kakor pa če se ji preskrbi spremstvo iz bolnišnice.

Neumevno je, kako je moglo županstvo vzlic dobljenemu ukazu deželnega odbora — bodisi po lastni krivdi ali pa po krivdi občinskega odbora zavlačevati stvar celih pet mesecev. Za vsakega mora biti jasno, da je vendar neprimerno ceneji enkratno spremstvo, kakor

pa vsled ozkosrčnosti občinskega odbora nepotrebno nadaljno zadrževanje bolnice v zavodu.

Predvsem morate poizvedeti, če se dotična uboga še nahaja v bolnišnici, da pošljete takoj po njo.

Škodo bo trpela le občina, če je bila dotična oseba morda medtem oddana v kako hiralnico, dočim bi jo bila občina doma gotovo ceneje oskrbovala.

Hiralske stroške, ki spadajo pod ubožno oskrbo, mora nositi domovinska občina, dočim prevzame do gotove dobe bolniške oskrbne stroške deželni zaklad, če bolnik ali bolnica nima lastnega premoženja in tudi ne svojcev, — ki bi bili po državljskem zakonu dolžni jih plačati.

Kakor hitro pa deželni odbor določi vsled obvestila dotičnega zavoda, da se mora bolnik prevzeti v lastno občinsko oskrbo, se mora to takoj izvršiti.

Raznoterosti.

Pobotnice, ki se pošljejo krajnim šolskim svetom o prejetih zneskih kot nagradah za pouk v veronauku — so po tarifni točki 48 e pristojbinskega zakona k o l k a p r o s t e.

Občinski proračun. Župan je pri gospodarstvu z občinskim premoženjem strogo vezan na postavke v proračunu. Za vsako izjemo je treba posebnega dovoljenja občinskega odbora. V razsodbi upravnega sodišča z dne 7. jan. 1888, št. 64 je izrečeno pravno načelo, da sme občinski odbor uveljaviti odgovornost župana s tem, da mu odreče naknadno odobrenje, če so med izdatki zneski, kateri niso bili vstavljeni v proračunu in če niso upravičeni vsled »skrajne nujnosti«. — Na to je treba posebno opozarjati župane, ker se jim lahko pripeti, da bodo morali kake izdatke, ki niso bili niti v proračunu niti so bili nujni, — plačati iz svojega žepa.

Oskrbeni stroški za prisiljence. Občina nima pravice zahtevati, da bi prevzel oskrbne stroške za kakega prisiljenca deželni zaklad, oziroma domači zaklad kake prisilne delavnice. (Razsodba upravnega sodišča št. 16 l. 1908.)

Za slovenske visokošolce na Dunaju. Prejeli smo to le pismo: Dunaj, 28. junija 1911. Vaše blagorodje! Naše, za revne visokošolce tako potrebno in uspešno delujoče društvo (razdelilo je v zadnjih dveh letih čez 20.000 K) prosi Vaše blagorodje, da blagovolite po položnici za to društvo dobrohotno prispevati, kolikor Vam je le mogoče. Potreba je velika in pomoč nujno potrebna, ker društvo sedaj ob koncu šolskega leta nima več zadostnih sredstev, da bi moglo ugoditi obilim prošnjam zares ubogih dijakov.

Za odbor:

Dr. Ant. Primožič,

c. kr. vlad. svetnik

predsednik.

Ivan Luzar,

nadrev. juž. ž. v p.

blagajnik.

Kdor more utrpeti kak dar, naj ga pošlje naravnost blagajniku (Dunaj, III. Reisnerstrasse št. 27).

Nov zakon na Francoskem. V senatu je sprejet zakonski načrt proti neoženjenim. Med določbami tega zakona so n. pr. te-le: Kdor je 29 let star in še neoženjen, se ga pritegne k posebni vojaški službi. Samec v 45. letu, mora služiti do starosti. Vsak državni in občinski uradnik mora biti oženjen s 25. letom. Vsak uradnik, ki ima tri otroke, uživa gotove prednosti, avanzira popred in ima boljše plačo. — Kdor misli, da znači ta

zakonski načrt kako posebno naprednost, se moti. Nasprotno priča o demoralizaciji, ki vlada v tej svobodomiselnih državah, v kateri je treba pritiska s postavami, da ne začne narod očividno izumirati.

Najvišje železnice. V Evropi je bila do pred kratkim zobčasta železnica, ki vodi od Zermatta do Gornergrada, edina, ki je dosegla največjo višino nad morskovo površino. Njena najvišja točka leži 3018 metrov nad morskovo gladino in bila je več let tudi edina, ki je vozila nad 3000 metrov višine. Sedaj jo prekaša že mnogoimenovana železnica na Jungfrau, katere postaja »Eismeer« je 3162 metrov visoko, med tem ko bo postaja »Jungfrauoch« 3396 m in končna projektirana točka celo 4075 m visoko. Najvišja normalnotirna železnica Evrope je bila do pred kratkim brenerska železnica, ki vozi na najvišji točki 1362 m visoko nad morjem, medtem ko monteniška železnica vozi najvišje le 1338 m, gothardska pa samo 1154 m. Že nekaj let pa prekaša v tem oziru brenersko železnico simplonska, katere najvišja točka je 1430 m visoko. Neprimerno večje višine kot v Evropi so dosegli pri grajenju železnic marsikje v Ameriki. Železnice s 3000 m in celo več kot 4000 m. višine niso tam nobena redkost. Tako dosežejo: najvišja železnica v Mehiki Cusubra de a Cruces pri Salazarju 3041 m, v Združenih državah na vrhu Tremont 3453 m in na vrhu Tenn 3119 m višine. V južni Ameriki doseže železnica, ki vodi iz Antafagaste severno v boliviansko ozemlje, pri Ascatanu 3956 m višine. Pri Pulycayu v Boliviji doseže neka železnica skoraj vi-

šino železnice na evropsko Jungfrau (4166 m), namreč 4152 m. V južnem Peru vozi pogorska železnica v bližini velikega pogorskega jezera Titicaca pri Portez el Cruzera do 4270 m in od leta 1873. vozi od Puno ob jezeru Titicaca do pristaniškega kraja Arequipa železnica, ki doseže pri Vincocayi 4470 m višine. Še višje, do 4618 m nad morskovo površino vozi na vzhodni strani Andov žična železnica, ki vodi iz Chilecita v Argentini do Mejicane. To železnico pa prekaša še za 6 m železnica, ki jo sedaj šele grade od Arequipe do La Paza, in sicer na najvišji točki pri Laguni Blanci. Še ne popolnoma dodelana bolivianska železnica Juliaco-Cuzeo se bo v bližnji bodočnosti dvigala do 4751 m nad morskovo višino in še nekoliko višje, pri 4775 m, torej le za 35 m pod vrhom Mont Blanca, leži v takozvanem Passa di Galera najvišja točka znamenite orojske železnice v Peru (Lima-Oroya), ki so jo že leta 1873. izročili prometu in vzdržuje že 37 let svoj svetovni višinski rekord.

Železne blagajne vseh vrst se dobe v največji izbi in najboljši kakovosti pri tvrdki M. Adlersflügel na Dunaju, I. Franz-Josefs-Kai 27. — Ta tvrdka daleko prekaša vse konkurenčne tovarne blagajn, in vrh tega ni v židovskih rokah, kot več družih. Konstrukcija Adlersflügel-blagajn je solidna in so te najtežje vrste. Slovanskih tvrdk pa sploh ni. Županstva naj naročajo blagajne potom »Kmetijske Županske Zveze«, in navedejo, če žele morda kake plačilne ugodnosti (v obrokih).

„Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani“

v hiši Zadružne zveze, Dunajska cesta 32

(nasproti „Bavarskemu dvoru“ v bližini mitnice).

Hranilne
vloge obre-
stuje po

4¹/₄ 0

brez
odbitka.

Vložne knjižice drugih denarnih zavodov sprejema kot gotov denar. — Posojila na zemljišča daje po 4³/₄% in 5%. — Daje posojila na amortizacijo na vsak poljuben načrt, dalje na menice in vrednostne papirje.

Uradne ure vsak delavnik od 8.—12. dopoldne.

Za varnost vložnega denarja jamči 21 kmečkih občin z vsem premoženjem in davčno močjo. Vsaka špekulacija z vloženim denarjem je po pravilih odobrenih od c. kr. deželne vlade izključena, zato je denar v hranilnici popolnoma varno naložen in se ni bati nobene izgube.

Hranilne
vloge obre-
stuje po

4¹/₄ 0

brez
odbitka